

הנחיה מס' 5.13 - הצגת פרטי "רישום משטרתי פנימי" (תיקי מב"ד) וראיות המצויות בתיקי חקירה פתוחים, בהליכי מעצר עד תום ההליכים	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: א בתמוז התשס"ג, 1 יולי 2003	9 אוקטובר 1997; 23 יוני 2003

5.13 הצגת פרטי "רישום משטרתי פנימי" (תיקי מב"ד) וראיות המצויות בתיקי חקירה פתוחים, בהליכי מעצר עד תום ההליכים

1. שאלת אפשרות הצגת מידע מן המאגר המשטרתי על חקירות תלויות ועומדות, בפני בתי המשפט בהליכי מעצר, מתעוררת מעת לעת בתיקי מעצרים בערכאות השונות, ועד כה טרם נקבעה על ידי בית המשפט העליון פרקטיקה אחידה המסדירה את הסוגיה; ראו עניין **גוסטב**; עניין **פרג'**.¹

שילוב הוראות סעיפים 5(א) ו-11 לחוק **המרשם הפלילי ותקנת השבים**,² יחד עם פריט (ו) לתוספת הראשונה לחוק, מוביל למסקנה כי המשטרה והפרקליטות רשאים למסור לבית המשפט מידע מן המרשם הפלילי וכן "פרטים בדבר משפטים וחקירות פליליים התלויים ועומדים" נגד נאשם, ובלבד שהגילוי הוא "מהותי לנושא הדיון" או ש"הוא נדרש לבירור מהימנותו של עד, ובעל דין ביקש את הגילוי".

בעבר נקבע בהנחיית פרקליט המדינה, שעסקה בהצגת פרטי מרשם פלילי ו"רישום משטרתי פנימי" בפני בתי המשפט, באשר להצגת תיקי מב"ד בעת דיון בנושא מעצר, כי יש להציג מידע **בנוגע למשפטים וחקירות פליליים תלויים רק כאשר המידע מהותי לנושא הדיון**. נבקש עתה להתייחס ביתר פירוט לסוגיה זו, ולקבוע אימתי השימוש בתיקי מב"ד מהותי לנושא הדיון במעצר עד תום ההליכים. בהקשר זה נתייחס לשלושה סוגים של ראיות הנגזרות מתיקי המב"ד: פלטי מחשב ובהם רשימת תיקי מב"ד שנפתחו לנאשם; ראיות המצויות בתיקי חקירה פתוחים; וכתבי אישום התלויים ועומדים שהוגשו נגד הנאשם, בעניין אחר.

עמדתנו ככלל היא, כי **פלט מחשב ובו רשימת תיקי מב"ד כשלעצמו, אינו יכול לשמש ראיה בת הגשה בשלב מעצר עד תום ההליכים**. עצם קיומו של תיק פתוח נגד אדם, לא יכול ללמד על עוצמת הראיות המצויה בו, בפרט כיוון שפעמים רבות אין הרשימה מייצגת את המצב העובדתי הנכון, והיא כוללת תיקים שכבר נסגרו או תיקים ללא ראיות מספיקות.

עם זאת, ברי כי ישנם מצבים בהם הראיות המצויות בתיקים פתוחים נגד הנאשם, כתבי האישום שהוגשו בעקבותיהם ולעיתים רחוקות - אף הפלט עצמו, רלוונטיים לדיון במעצר עד תום ההליכים, בעיקר לצורך הוכחת אחת מן העילות המצדיקות מעצר מסוג זה.

להלן יוגדרו המצבים החריגים, בהם רשאי תובע לעשות שימוש בנתונים אלה, בכפוף להכרת תיקי המב"ד, לרבות מצב הטיפול בהם.

¹ בש"פ 2665/01 גוסטב נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 5.4.2001); בש"פ 1227/01 פרג' נ' מדינת ישראל (לא פורסם, 28.2.2001).

² חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, ס"ח 322.

הנחיה מס' 5.13 - הצגת פרטי "רישום משטרתי פנימי" (תיקי מב"ד) וראיות המצויות בתיקי חקירה פתוחים, בהליכי מעצר עד תום ההליכים	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: א בתמוז התשס"ג, 1 יולי 2003	9 אוקטובר 1997; 23 יוני 2003

2. שימוש בתיקי מב"ד לצורך הוכחת עילת מעצר

א. הגשת פלטי מחשב, בהם רשימת תיקי המב"ד שנפתחו לנאשם: כפי שצוין לעיל, תובע לא יגיש לבית המשפט פלטי מחשב ובהם רשימת תיקי מב"ד. החרוג היחידי לכלל זה יתקיים, שעה שהנאשם או אדם המבקש להיות ערב לקיום תנאי חלופת המעצר, יטען בפני בית המשפט כי מעולם לא נפתחו לו תיקים במשטרה.

ב. הגשת כתב אישום התלוי ועומד נגד הנאשם בעניין אחר: זו הקטגוריה המרכזית בה ניתן לעשות שימוש בתיקי חקירה פתוחים, במסגרת הדיון במעצרו של נאשם. תובע רשאי להגיש כתב אישום התלוי ועומד נגד הנאשם בעניין אחר, אם יש בו, להבנתו, כדי ללמד על התקיימות אחת מעילות המעצר. בעניין זה עומדת למדינה חזקת תקינות המעשה המנהלי שבהגשת כתב האישום. עם זאת, מומלץ כי התובע יענין, באופן מקדמי, בתשתית הראייתית המבססת כתב אישום זה (או, לכל הפחות, יבוא בדברים עם התובע האחראי להגשת כתב האישום, על מנת שזה יציג בפניו את עיקרי התשתית הראייתית), היות שהנאשם עשוי לבקש להתייחס לגוף ראיות אלה.

ככל שהתקבלה החלטה מוסמכת להגיש כתב אישום נגד הנאשם, אך הדבר טרם התבצע בפועל, רשאי התובע להצהיר בפני בית המשפט כי בכוונת התביעה להגיש נגד הנאשם כתב אישום בתיק אחר, ולפרט את נסיבותיו. ראוי, עם זאת, כי התובע יקבל לידיו נוסח כתוב של החלטה פורמלית בדבר הגשת כתב האישום, בטרם יצהיר על כך בבית המשפט.

ג. הגשת הראיות המצויות בתיקי המב"ד, לצורך הוכחת עילת המעצר, טרם החלטה מוסמכת בדבר הגשת כתב אישום: אין חולק כי ראיות המצויות בתיקי חקירה פתוחים עשויות להיות רלוונטיות להוכחת עילות המעצר. יחד עם זאת, ראיות אלה עלולות להיות ראיות חלקיות, שטרם התבררו אפילו במישור החקירה. יתר על כן, חשיפת הראיות הללו בהליך המעצר עלולה לחבל בהמשך חקירת הנאשם ועדים אחרים הקשורים לעניין, בתיק האחר.

אשר על כן, ראיות מתיקי מב"ד בהם לא הוחלט עדיין להגיש כתב אישום יוצגו רק לאחר שהתקבל לכך אישור מאת פרקליט בדרגת ממונה. אישור חריג כזה יינתן לאחר שהפרקליט הממונה עיין בראיות והשתכנע כי הראיות המצויות בתיק הן ראיות שנתבררו באופן מלא וכי חשיפתן לא תפגע בצורכי החקירה. כן עליו להשתכנע כי לא עומדת מול הראיה שיש רצון להציגה כראיה, ראיה אחרת שמשפיעה באופן מהותי על משקלה.

הנחיה מס' 5.13 - הצגת פרטי "רישום משטרתי פנימי" (תיקי מב"ד) וראיות המצויות בתיקי חקירה פתוחים, בהליכי מעצר עד תום ההליכים	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: א בתמוז התשס"ג, 1 יולי 2003	9 אוקטובר 1997; 23 יוני 2003

במקרים חריגים במיוחד, ובאישור פרקליט המחוז, תותר הגשת הראיות מן התיק האחר לעיונו של בית המשפט בלבד, בהסתמך על הלכת אבוטבול והלכת מוגרבי.³ לשם הדוגמה בלבד, מקרה חריג כזה יכול שיתקיים כאשר מבקשים את מעצרו עד תום ההליכים של סוחר נשק נטול הרשעות קודמות, אשר לחובתו תיק חקירה פתוח בגין עבירת רצח, ומאידך חשיפתו של המידע בדבר קיומו של תיק הרצח עלולה לחבל בחקירה בה מעורבים חשודים נוספים, עלולה לחשוף את המידע בטרם עת בפני הנאשם בעצמו או אפילו לחבל באינטרס בטחוני חשוב.

ראוי להדגיש כי בכל מקרה לא ניתן לעשות שימוש בראיות שהוגשו לעיון בית המשפט בלבד לשם הוכחת קיומן של ראיות לכאורה, מקום בו מתבקש מעצר עד תום ההליכים. החריג היחיד המאפשר שימוש בתיקים פתוחים לשם הוכחת קיומן של ראיות לכאורה יתואר בפסקה 4, להלן.

3. שימוש בתיקי מב"ד לצורך הוכחת הפרת תנאי שחרור בערובה

אין כל ספק, כי העובדה שאדם מבצע עבירה תוך הפרת תנאי שחרור בערובה בתיק אחר (בין אם הופרו תנאי שחרור שהציבה המשטרה או תנאים שקבע בית משפט), משליכה על היכולת ליתן בו אמון שיאפשר שחרורו לחלופת מעצר. קיומם של תיקי מב"ד יכול שישמש אינדיקציה עבור תובע לכך שבמקרה קונקרטי כך אירע.

בשל רלוונטיות העובדה כי נאשם ביצע את העבירות המיוחסות לו תוך הפרת תנאי שחרור, בהליך המעצר, ראוי אם כן לברר האם שוחרר הנאשם בערובה בתיקי מב"ד שתאריך העבירה הנקוב בהם קודם לעבירה שבוצעה, לכאורה, בתיק בו מתבקש מעצרו, ולהביא מידע זה בפני בית המשפט במסגרת הליך המעצר.

יש לשוב ולהדגיש, כי גם במקרה זה אין להגיש את פלט המידע המשטרתי בדבר קיומם של תיקים פתוחים נגד נאשם.

4. שימוש בתיקי מב"ד לצורך הוכחת ראיות לכאורה לאשמת הנאשם

במצבים רגילים אין, כמובן, כל מקום לשימוש בפלט מחשב ובו רשימת תיקי מב"ד, בראיות המצויות בתיקים אלה וכן בכתבי האישום שהוגשו בתיקים אלה, לצורך הוכחת קיומן של ראיות לכאורה לאשמת הנאשם.

³ בש"פ 597/93 אבוטבול נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(1) 340 (1993); בש"פ 2857/01 מוגרבי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(3) 826 (2001).

<p align="center">הנחיה מס' 5.13 - הצגת פרטי "רישום משטרתי פנימי" (תיקי מב"ד) וראיות המצויות בתיקי חקירה פתוחים, בהליכי מעצר עד תום ההליכים</p>	<p align="center">הנחיות פרקליט המדינה</p>
<p align="center">עדכון אחרון: א בתמוז התשס"ג, 1 יולי 2003</p>	<p align="center">9 אוקטובר 1997; 23 יוני 2003</p>

כחריג יחיד לכלל זה מותר לתובע לעשות שימוש בתיקים פתוחים להוכחת קיומה של "שיטה" או ביצוע "מעשים דומים" על ידי הנאשם. כך, למשל, כאשר מוגש כתב אישום נגד נאשם בגין ביצוע עבירת אינוס, יתכן שטענת ההגנה היא כי הנאשם סבר שהמתלוננת - אותה פגש לראשונה בערב האירוע במועדון - מעוניינת בקיום יחסי מין, משום שפירש את שתיקתה כהסכמה. אם מתברר כי נגד אותו נאשם נפתח בעבר תיק משטרה בגין עבירת אינוס נגד מתלוננת אחרת, ושם טען הנאשם את אותה טענת הגנה, ניתן וראוי לעשות שימוש באותו תיק (שיתכן שנסגר בעבר מחוסר ראיות) כדי להפריך את טענת ההגנה, דרך שימוש בכלל הראייתי בדבר "מעשים דומים".

השימוש שנעשה בקטגוריה זו בראיות מתוך תיקים פתוחים לצורך הוכחת ראיות לכאורה בהליך המעצר, הוא רק שימוש מוקדם לשימוש שיעשה בהן בהליך העיקרי - לצורך הוכחת מעשה העבירה. כלומר, רק במקרים בהם מותר, לפי דיני הראיות, לעשות שימוש בכלל של "עדות שיטה" או "מעשים דומים".

מובן, כי אין כל אפשרות לעשות שימוש, גם בהקשר זה, בפלט המחשב ויש להביא בפני בית המשפט את הראיות הגולמיות המצויות בתיקי חקירה אלה, תוך עמידה על כשירותן להפוך לראיה קבילה במשפט, ובכפוף לתנאים שפורטו בסעיף 2ב, לעיל. למען הסר ספק, אין כל אפשרות להציג ראיות מן הסוג האמור לעיונו של בית המשפט בלבד.